

HEJMAR
18

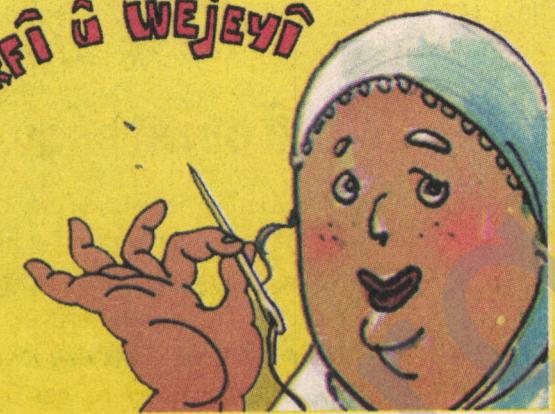
pîn

"AŞTÎ DI BIN LINGÊ DAYIKAN DE YE !.."

%100
KURDÎ

KOVARA QERFÎ û WÊJEYÎ

kovara qerfi û wêjeyî ya nîv mehî

16-31 temmuz (fîrmeh) 2000

Sayı: 18

500.000 TL

WASWASEYA
ECEWÎT KENÊ
GURAN TÎNE!..

Ecewît ji ber têkiliya
HADEP û CHP'yê, gef li
CHP'yê xwarin!..

MIN BIHÎST KU
HINEKAN HÊ JÎ TÊKILIYA
XWE BI VAN TERORÎSTAN
RE QUT NEKİRIYE

...
ANNE!

KÎ DÎN KÎ BAQIL E?!..

Bi taybetî, li her gundi, dîn, delodîn an jî degerû hene. Dema gundi li hev dicivin, şebûhîrk û dembuherkan digerînin. Li her civatê dîn an jî degerûyek peyda dibe. Edî her kes tinaz û henekê xwe bi wî/wê dînî/ê dike. Civat digere; ges û xwes dibe. Ji ber ku mirovên "sergiran û maqlî" nikarin civatê ges bikin û berê xwe didin dîn û degerûyan!..Baş e, çima?

Lewre dîn azad el.. Degerû ye! Tiştekî jê bermadel.. Tiştên ku civat nikare bêje, bê tirs û xof dibêje dîn. Lê civat an jî "mirovê biaqil (?)" dûrû ne, fismirî ne, agirê bin kayê nel.. A dilê xwe piştî civatê peya dikan. Dil û dilistana wan tarûmar bûye. Ew mirovên "giran û cidi" ne. Ji ber ku ew bi "biv û ciz e" mezin bûne!..

Dema dîn ji civatê vediqete, civat jî hêdî hêdî tamsarkî û tisî dibe!.. Lewma jî hêdî hêdî belav dibe. Karê her kesî tê bîra wan. Dema bi tena serê xwe dimînin ken û qerf rûyê xwe ji civatê badide!.. Ma wê çi bike, di nava mirovên "giran û cidi" de!..

Va ye Kemal Sûnal jî, dîn û degerûyê kurd û tirkan jî, berê xwe da riya nehatê!.. (Nebêjin dîsa Kemal Sûnal, emê jî binivîsin, ma em ji jinbavê ne!) Civak di rastiyê de li ber xwe dikevel.. Ma wê çawa latan bigerînel.. "Dembûhîrkê nigashî (sanal sohbetler)" nema digerin!..

Civak li ber xwe dikeve, lewre "zarokê nav wê" ji dest da. Yê ku her dem rastiyê dibêjel..

Wekî din, yek jî, ji bo ku me li cem wî xwe bêhtir biaqil û aqilmend dihesiband, me ji wî hez kirl.. Kêfa me jê re dihat, lewre mirovê kêmaqil û ne jêhatî, ji xwe re li mirovên ji wan kêmaqtîr û qelstir digerin, da ku xwe xurtir û bi hêztir bibin. Lê xurtî û hêzdariyeke derewîn el.. Kî dîn e, kî biaqil e ne diyar el..

Gelo medya çima wisa hêstiran dîbarîne û dide barandin? Hestfirosî û girî-firoşiyê dike? Hûn jî pê zanîn, hin kes, bi pereyan şînê dikin û zêmaran(ağit) dibêjin; karê wan ev e. Medya jî şînfiros e!..

Dawiya dawîn û rastiya rastîn, gelo em li ber Şaban ketin an li ber Kemal Sunal ketin?.. Û tiştekî din, hin tiştên me nikarîbû li dijî serdestan bigota, wî digot!..

Delalno, (cigare êdî ji bo tendirustiyê baş e) Kermêş jî qedexe bû. Qet xeman nexwin!.. Rahêjin Sator û Tizbiyê xwe li hêviya me bisekinin!.. (Kuro şaş fêm nekin ha, em di pêvajoya aştiyê de nel...) .

DOZO

KA BINERIN, GELEKİ XWEŞIKE Jİ!.. NA DOZO! JIXWE EM DIKARIN XWEDİ BIKIN! HEM LI MALA ME MİSK WELİ MALE MİŞKAN NEHEWINE!..

Turkcell kete Borsaya New Yorkê!

MIJARA BERGÊ

Mûrat Dîl, ku ji ber sersariya dewletê, li girtîgehê nehatibû tedawîkirin, jiyana xwe ji dest da!

Necmettin Erbakan jî ji ber ku qala kurdan kir salek ceza lê hate birîn.

"Nataşa" li Qersê jî qewimîn, loma axur ji bo "karê şevê" hatine vejetandin!

Daireya Taybet a Şer tê betalkirin!

Kelagerma havinê avê li mirovan venaxwe!

BÂFE.. BILA İÇA WISÂ BE.
MA BÊ ME DIMEŞE?..

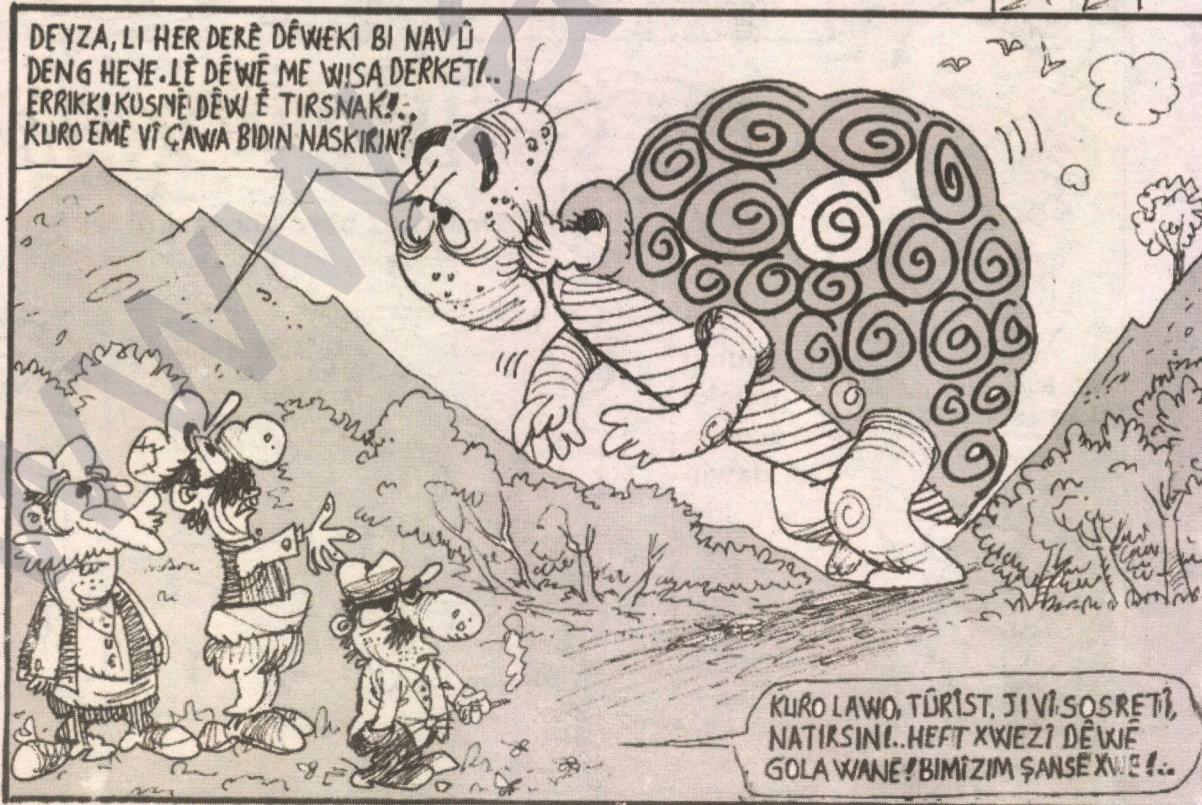
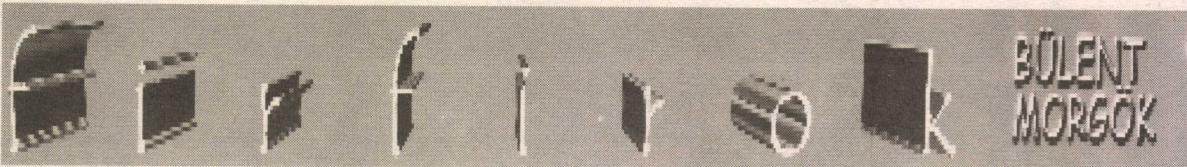
Ji bo Nadîre Mater û weşangerê wê Semîh Sokmen ji ber "Pirtûka Memed" 12 sal ceza tê xwestin.

Drewş ez pere dixwazim!
(Drewş navê Seyît Karabaş ku Midûrê Pîneyê ye.)

Kemal
Sunal
heneka
xwe ya
dawîn
kir!

**medenî
ferho**

TOTIRNE!

Taybetmendiya nivîskar, zimanzan û rewşenbîrên Ewropayê ew e ku evîndarêن civînan in. Lewre, her hefe du nebin jî, yek civîna tirtirey çêdibe. Ev nivîsa me jî, li ser evîna dawî ya zimanzanê kurd ên li Ewropayê ye. Şikir ji dana xwedê ku nexweşîya kurdêن **Başûrê Mezin** bi me jî ketiye. Her roj diçe Dir-zadeyê me ku hinek ji wan li baxçeyêñ dêran, hinek ji wan li danheva çîlek û kolana ber dadmêweyan doktora xwe ya ziman didin. Lewre dema dikevine nava gengeşîya ziman de, xwe dispêrin 4 cureyêñ bingehîn.

Bi hejmarêñ roma I: Ev gotin herêmîk ye.. Bi hejmarâroma II: Ev gotin çêkiriye.. III: Ev gotin ne li gorî şablonêñ min hatîye afîrandin. Û IV: Ev gotin feodalî ye... Bi stuyê şikestî min jî mafê axaftinê stand û got: "Gotinêñ kurdî bi giştî ji dema feodalî û berîtir mane.. Gelo emê çawa van gotinan hemdemî bikin?"

Keko birawo, Dir-zadeyê me ji kel rabûn û gotina min di devê min de badan; heya ku nequrmiçandin dev ji min bemedan. Ez di kêleka maseyê de pîrnişîm, lê zimanzanê Pirzan Melîkzade bi gotinêñ di nava peşkîn tifê de pêçayî dest bi axaftinê kir:

– Li vê kesnediyê, di nûçeyan de jî dibêjin pîrek, ev şas e, rastiya wê jin e. Dayîka min qet gotina pîrek bi kar ne dianî. Ku Xwedê jî ji banê joñ were, ez vê gotinê napejîrînim.

Artistokratzadeyê Qamgaz, stikura xwe kişande qaqlîkê qemçika xwe û got:

– Ez jî gotina zîkmakî napejîrînim. Kî ne, ci kes in ku gotinan çedîkin? Pîrika min got, ew gotinêñ wê di pîrtûkîn felsefê de jî hene. Zarok ne di zikê dayîk de, li derî zikê dayikê fêrî ziman dibe.

DİR-zade Keskûnî, ku ji **Amedê** ye û di patikê sed bavê zimanê tirkî jî gane, ew zimanê ku hefsed salî Osmaniyan, piştre komara Tirkîyê ji kurdî, farîsî, erêbî û niha jî ji frensî berz û bi hêz dikin, kirine hundirê wê meşka ne ceftkirî, tev kirine "gidax gelax, yapax, qirax, curax, yapîsen, gîdisen, gelîsen, hindîsen, tawuxîsen, mirîşîsen û qetil kirine" dest bi axaftinê kir:

– Ev çar salêñ min in ku ez li ser felsefa zimên, ekolojîstîka zimên kolanê dikim. Tevî ku min ji bo kurmancî hinek şablon amade kirine, kes bi ya min nake, lewre şasî jî her roja diçe zêde dibin.

Torinê Mala Dibo, Mala Sîno ku bi piştî heft bavan li ber kaba Emerê Gozê rûdinê û ez newêrim navê wî bidikirînim, bi edayeke giran:

– Gelek kesan ji wê heya iro yek nivîs bi kurdî ne nivîsiye, gelo hûn çawa li ser zimanê kurdî lêkolînan dikin? Guman dikim ku lêkolîna zimên, ne mîna kolana rez û werzan e. Her yekê ji we radibe, gotinêñ ji xwe mezintir dike. Çavkaniya hinekan ji we dayika wan e, ya hinekan ji we jî pîrika wan e. Gelo dayîk û pîrikîn we di Zanîngeha Oxford de xwendîye? We civîn jî kire totimel..

Têbin: Ji bo piştgiriya Kermêşê em li şûna nivîsa Rahmî Batur, nivîsa Medenî Ferho diweşînin.

KERMES

CİZO-WİZO NİZANIM

Heyran KERMES dikare OHALË bixa pine.. NA..

Murmuç

EZING

ZARİVË XELKË DIGİN XERİBİYË DİBIN MERİV! LË YËN XALTİYA XECË BI YEKÇARI DİBE KER! EZ WEKİ DİN DİMANA XWE ZANIM, QET Lİ MIN NEÇUYE!.. KIFŞE KU LI BAVË XWE YË QEBRAX GÖYE!.. PİSKULGU BAŞER BÜLEBLEBI!..

- Sêwiyo. Küçük mirov gez bike nûçe ye, ya mirov kûcik? Ji te re pîrseke 10 puanı.
- Abê ez bezê çavê te bibalêsim, dev jî pîrs û bersiva berde, ka wê çawa be halê memleketê. Kekê Kemo cû rehmetê, ew ekola zarokatiya me bû. Emê cih wî çawa tijî bikin?
- Navê wi **Kemal Sunal** e çavberano! Şebo navê bavê min e. Kuro nekene. An tu kevir diavêji bavê min? Ezê hacetê te bixime diya te hâ!
- Abê qey min gû xwariye, kevir biavêjim bavê te yê hêja û ciwan? Li ser serê min tim "**maseyekre rezerve**" ji bo bavê te heye, ez xulam!..
- Hah wisa bêjê! Sêwiyo di bêrika min de nîv kilo esrar heye. Ez dixwazim bifroşim Hesoyê Qesab. Lî li ber dikanê ereba polêsan heye. Wan oyalamış bike! Te fêm kir?
- Ez çawa oyalamış bikim?
- A ji te re vê pankartê di bere wan re here. Biçire, bêje bijî Kurdistan!.. Okey!..
- Abê min nesewîfîne, qeymişî min nekel Gilêza devê te bibalêsim..
- Kuro gava ku me bêrika xwe tijî kir, ezê te bibim Aksarayê 2 heb keçê Moldovayî ji te re eyarlamış bikim. Ú hetanî Xwedê da me, emê alem bikin.
- Lî qereqol û nezaret û işkence!
- Ez te derxim lo! Xem nakel! Hadê hadê gula min. Ez birakê xwe bibinim ka ci mîrekî egit e!

MAHMÜD LEWENDİ

**GER HÜN DIXWAZIN DEV JI
CIXAREYÊ BERDIN....!**

Sîngâ min êşya, ez çûm ser doktor, got: *bronşit* e, dev ji cixareyê berde!

Zikê min êşya, ez çûm ser doktor, got: *ulser* e, dev ji cixareyê berde!

Diranêñ min êşyan, ez çûm ser doktor, got: *pidiyê* diranêñ te dadikevin, dev ji cixareyê berde!

Axirkê! Min berê xwe bi ku de kir, hemûyan gotin dev ji cixareyê berde. Min jî hefteya berê dev ji cixareyê berde.

Du-sê rojêñ pêşî pir xweş çûn. Bi dendik û mendik, cerez û merez û benîşt û menîstan min baş idare kir.

Di vê navberê de televîzyona me xerab bûbû, me biribû ser sazkerê TV'yê, da ku çêbike. Piştî sê rojan televîzyona me saxlem hat malê.

Wele ev serê sê-çar rojan bû ku min li televîzyonê temaşe nekiribû. Hema yekser min kablo-mabloyêñ televîzyonê bi hev ve û bi dîwar ve û fîşan ve girêdan. Û min got "bismîlla!" û min televîzyona xwe vekir. Ez pir jî meraq dikim, gelo di navbera van sê-çar rojê bêtelevîzyon de, li Tirkîyê ci qewimiye, ci neqewimiye!..

Belê min televîzyona xwe vekir; kanalên tirkan: star-mtar, tgrt-mgtr, trt-mrt int û hê gelekên din. Min hemû li bin guhê hev xistin. Û min nihêrt û nihêrt û nihêrt û...!

Û ew axîfîn, ez hêrs bûm! Wan got û ez hêrs bûm!

Serokwezîrê tirkan tiştek got, ji hêrsa kela min a cixareyê rabû!

Serokleskerê wan tiştek got, ji hêrsa kela min a cixareyê rabû!

Wezîren wan ên pûç û mûç hin tiş gotin, ji hêrsa kela min a cixareyê rabû!

Û welleh, hema ez çûm derve û min pakêtek cixare kir!

Ger hûn dixwazin dev ji cixareyê berdin, divê ku hûn qet li televîzyonêñ tirkan nenihêrin û temaşe nekin!

WELAT DIYA KÊ YE!

Di eskeriya tirkan de qomutan ji yeki ku navê wî Erol e, dipirse:

- Welat ci ye?
- Namûsa min e, diya min e.
- Aferîn!

Îcar berê xwe dide yê kurd û dipirse:

- Welat ci ye?
- Namûs û diya Erol e!

KEREM KE!

ERTÜG SONMEZ

LOZIN

Haydar IŞIK

YASAX!..

Eke yew kurd bi bekçî, hemû kes ra zêde qiseya yasax ano ziwan. Coka karkerê kurdan kenê bekçî. Almanya de xeylê kurdi bekçiyin kenê. Verê banka û fabrikayan de însan niyadeno ke unîförmä kerdâ pay û fetelinê.

Uza fabrika pawenê, eke kinconê xo ke vejenê û sonê demonstrasyon uza jî xeletiye kenê. Eke jû (zû) rey vanê "Bijî Serok Apo" polisê alman eve kamera rewşî tespit kenê, hîrê sey mark ceza danê ïnan. Eke di rey vanê, "Bijî Serok Apo" ceza bena şes sey mark. Eke hîrê rey vanê ceza beno b e r z .

Polisian het-anî 2500 mark jî ceza dayo tayê karkaranê kurdan.

Ez bawera cezayê niyanê ke madame dewleta alman, şiyoro welatê ma, uza xizanîn kewna dûrî û welat îhya beno. Nika coka camêrdê zimbêl verdanê ke polis nêvînê. Kamera polis fekê mîleta ma niyadena. Kam ke fekê xo akerd 300 mark.

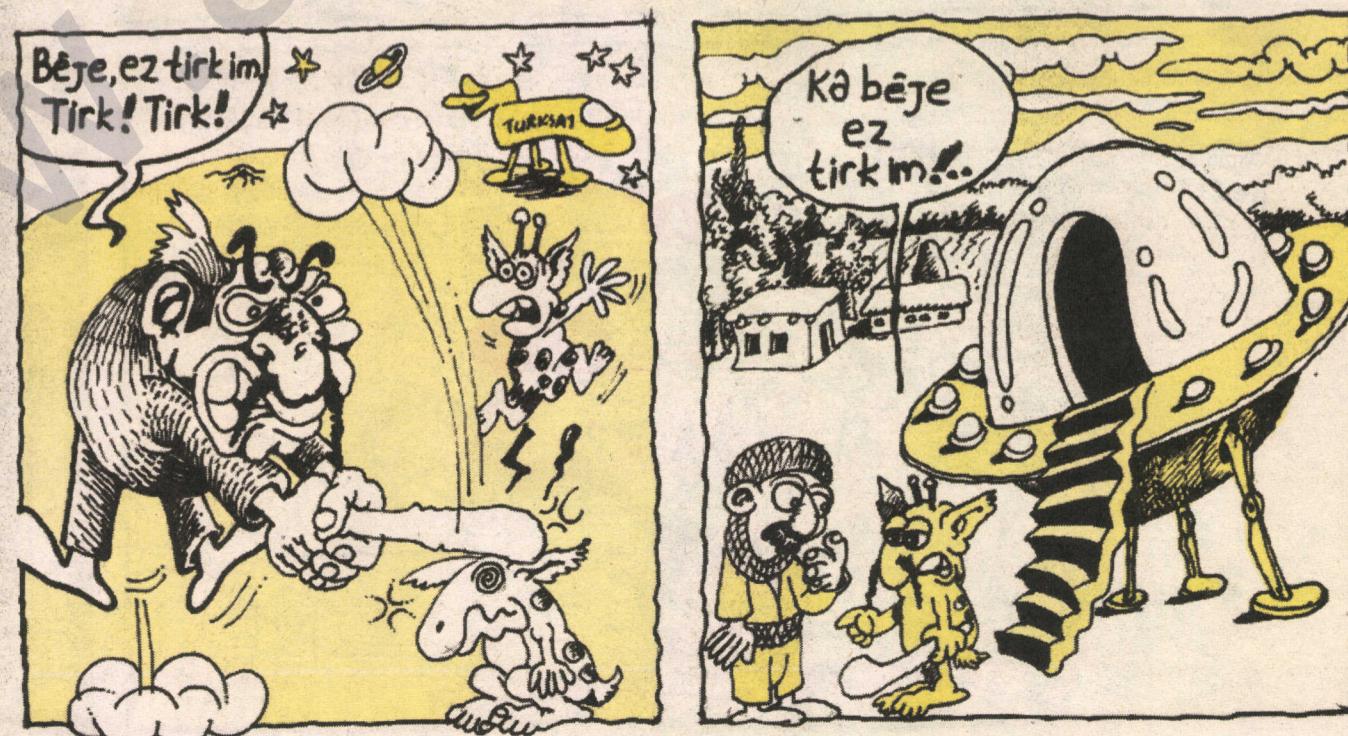
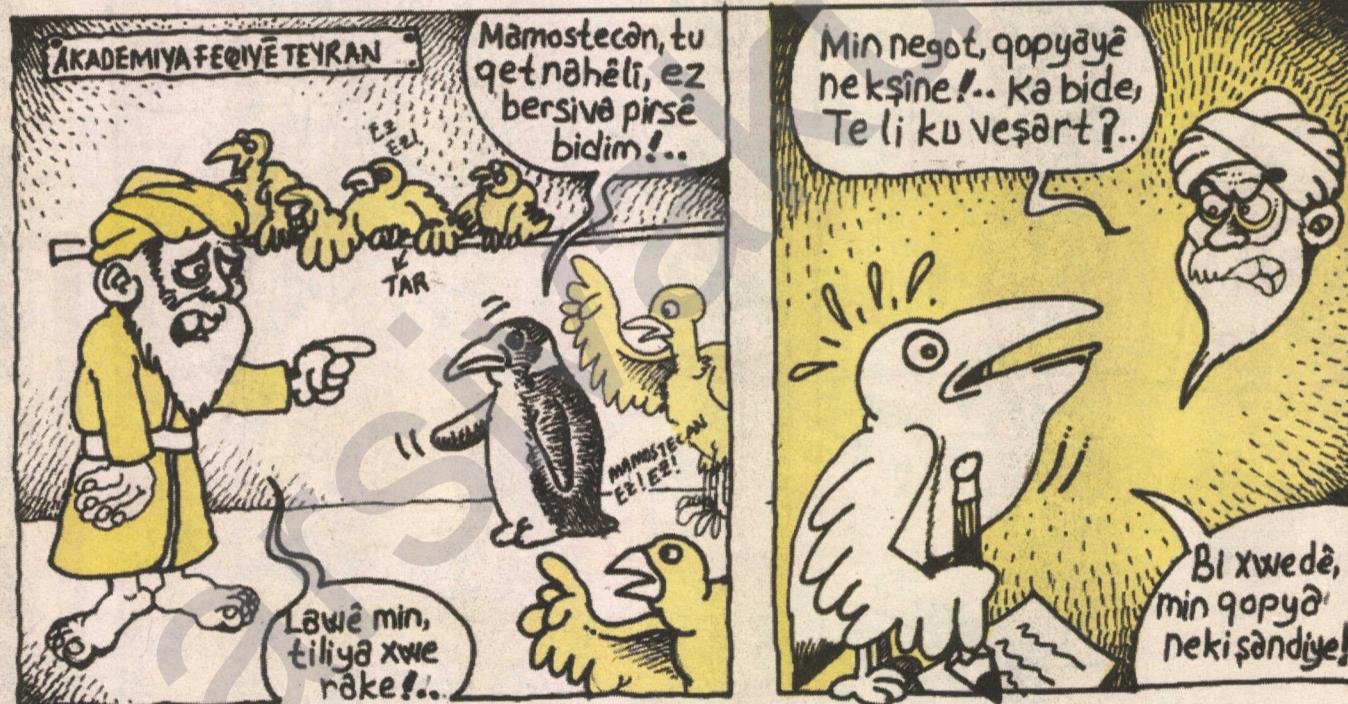
Mi jî hetanî nika xeylê ceza anto. Nika ez fekê xo nêakena, yan jî fekê xo destê xoya racenena (cen). Nika na ceza eyaleta Bavyera de zêde zêde yena meydan. Polisê ûtay û polisê Amedî zey jûbîn manenê pê û kes şeno vajo birayê jûbînê. Kurdê tiya Bavyera vanê 'OHAL Bolgesiya'.

Nika iyê hinî pirtûk jî kenê top. Yasax esto, sansur esto, jiyanma verê çimanê ïnan de biyo koyê Cûdî. Qahriyenê, ma ra hes nêkenê. Coka jî erzenê (çekenê) tever û rusnenê îşkence.

Eke qisa kurdan biyaro goşê wezirê polis, benê bom û porê xo ancenê. Coka paranoya ra nêweşê. Ez bawera eke kurdi her roj vajê, "Bijî Serok Apo" siyasetkarê almanan ra êqel benê dûr.

Xezîn Berçdayî

Muâs SER

ELETEWS

Sefer SELVI

LÖVİKÊ XEŞİZ

MEHMÜD BAKŞÎ

DİKÊ MELE YASİN

Mele Yasın zehf ji mirışkan hez díkir; ji bo wî gos mirışkan ji her goştu xwestir bû. Ji bo vê yekê jî di hew wî de ji sed mirışkî këmtir tunebû. Sê çar heb koxikên yêni mirışkan hebûn; wekî ronika çavên xwe li wan mêt díkir.

Lê ci hikmet bû ez nizanim, bi tenê díkekî wî hebû. E dík jî pir bi nav û deng bû. Wî dikarî ji sed mirışkan rî méraniyê bike. Tiştekî wisa di warê Xerzan de nehatib, seh kirin. Ji ber vê yekê jî gelek caran gundî dihatin ji Mele Yasın rica dikirin ku díkê xwe bi deyn bide wan, da ku jî bo çend rojan (bêmane) berde ser mirışkên xwe.

Mele jî bi hezar naziyan ji bo çend rojan díkê xwe dida wan. Tabî bi çûyîna dîko, bêmane, li ser mirışkan, mirışkî her ku diçû zêde dibûn. Roj û dem derbas bûn û díkê mî ji quwet ket. Rojek ji rojan díkê me berê xwe da Mele Yasın û jê re wisa got:

- Seydal Bi Qurana ku te xwendî hal û mesele ev e. Tû dibînî edî ez di nav salan ve çûme û heba diranan di devê min de nemaye. Bi nav û ismê xwedê, ez di heqî sed mirışkan de dernakevîm. Ew mirışkên bêedeb, har bûne devê koxikê ji min re digirin û nahêlin ku ez ji koxikî derkevîm. Îcar ji xêra dê û bavê xwe re here díkekî din bikire, da ku barê min jî sivik bibe. Bila were car caran

Cem Şeker
ŞEKİRÊ QU

arîkariya min bike, ku em vî işî(!) bi hev re bimeşînin (mele nefikire ku ez pêzeweng im).

Mele Yaşın biçekî bêhna xwe teng dike, filan û bêvan. Dibêje dîk, "êdi tu ziktêri bûyî û pozê te bilind bûye û tu haziyan li min dikî filan û bêvan" lê dîsa jî guhê xwe dide dîk û diçe bazarê dîkekî mezin dibîne û dibêje, "tu zanîbî quwet bi qedrê Xwedê ev dîk baş e. Ezê wî bibim, ew û dîkê min bibin yek. Wê ji derheqê ne 100 belkî 500 mirîşkan jî derkevin."

Neyse melayê min û te pere dide û dîk dikire û tîne, berdiye nav mirîşkan. Du roj sê roj naçe, li hewşa xwe li mirîşkan re dinêre ku ci heye ci tuneyle!

Diçe ku dîkê Mele Yaşın pepûko tê pêsiya taqê, her du bask û perên xwe wisa bilind kiriye, çavek wî girtî, tavek wî jî vekiriye. Di xew de ye. Gava ku mele dibîne, dixwaze ku çavê xwe yê din jî veke, lê bêhal e. Wî gava ku mele didît bi ber de bazdida diçû, dihat filan. Lê vê tarê qet ji cihê xwe jî ranebû. Gava ku mele hate cem got, ev ci qas dîkekî bê terbiye û bê edeb e, ji ber min ve ranabe û pehînek lê xist û got :

- De rabe dîkê pîsê heram, tu çawa li ber seyda ranabîl.. Wê çavê te kor bibin. Ma ci bûye, me çû dîk jî anî lawo, ka bêje tu dawa ci dîk?

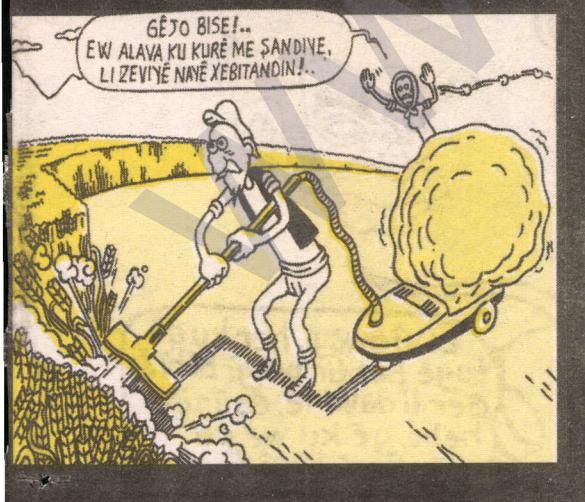
Dîk got, "seyda ez bi Quranê kim, ew dîkê ku te wê rojê anî ew qûnek derket, barê min giran bûye, te malik li xwe şewitandiye heyran, hê ku ez nemirime û bi AIDS'ê neketime wî bibe! Tu dizanî ez ditîrsim ez bi AIDS'ê bikerim. Çimku ew qûnek, zehf bi dora dîk û mîkîn xelkê de hatiye û çûye, bi xêra xwe tu wî bibe here. Heyran ez bi halê xwe razî me.

Îcar di siyasetê de jî pir caran hin xwe wekî dîkê Mele Yasın nîşan didin, lê tu ferq û cudahî di navbera wan û dîkê ku Mele Yaşın kirbû de tuneyle.

Têbinî: Nivîsa Cemîl Denîs negîhist ber destê me. Lewma bo piştgiriya Kermêşê em nivîsa Mehmûd Baksî diweşînin.

LQULî

SÜJIN

MURAD BATGİ

muratbatgi@hotmail.com

GENÊN KURDAN JÍ DEŞİFRE BÙN!..

Xwedê ji kesên ku **soreşa genan** pêk anîye razî be, ku em dê bi saya wan êdî bi hêsanî bikaribin şexsiyetên xwe "çozumlemîş" bikin û bi cesaret, bi ser kêmâsi û nexwesiyyênen xwe yên kesane û civakî de herin!..

Me jî bi saya îmkanênu ku kovara me ya ne tenê qerfî, her wiha zanya, akademik, pragmatik, tragmatik li laboratuwarên herî mezin ên Emerîkayê lêkolîn çêkir û me taybetiyen genênu kurdan deşifre kir.

Em gihîstîn encameke gelek balkes:

Mînak; Xwîn di nav damarênu kurdan de nagere, damar di nav xwînê de digerin. Rih di nav laşê kurdan de nîn e, laş di nav rihê kurdan de ye. Kurd lingê xwe naxine solan, solan dixin bin lingê xwe.

Yanî di serî de, di çêkirinê de hin şaşî hene.... Dema ku rews ev be, her tişt serobino dibe... Yanî kurd ji dilşadiyê na, ji êşkişandinê, ji jîyanê na, ji mirinê, ji xwe na, ji neyarênu xwe hez dikin!..

Em jî dixwazin taybetiyen van genan rêz bikin;

Di nav genênu kurdan de ji sedî heftê tenê axaftin, ji sedî heştê bisaftin, ji sedî dused reva ji welêt, ji sedî heştê û pênc ziman û çanda xelkê heye.

Di nav genênu kurdan de tenê ji sedî panzde evîna welêt heye. Her wiha ji sedî nod stranê **Ciwan Haco**, ji sedî sisê û nîv jî bermameya **Sêla Sor** bi cih bûye.

Di nav genênu kurdan de ji sedî pênc "özelerstirî", ji sedî nod û pênc "eleştiri" bi cih bûye. Wekî din, ji sedî heştê "boşa çıkarma", ji sedî çar kollektivizm bi cih bûye.

Di nav genênu kurdan de ji sedî heştê daxwaza civnê, ji sedî pazde jî ji civnâna rev bi cih bûye.

Di nav genênu kurdan de ji sedî nod hewesa keçrevandinê heye.

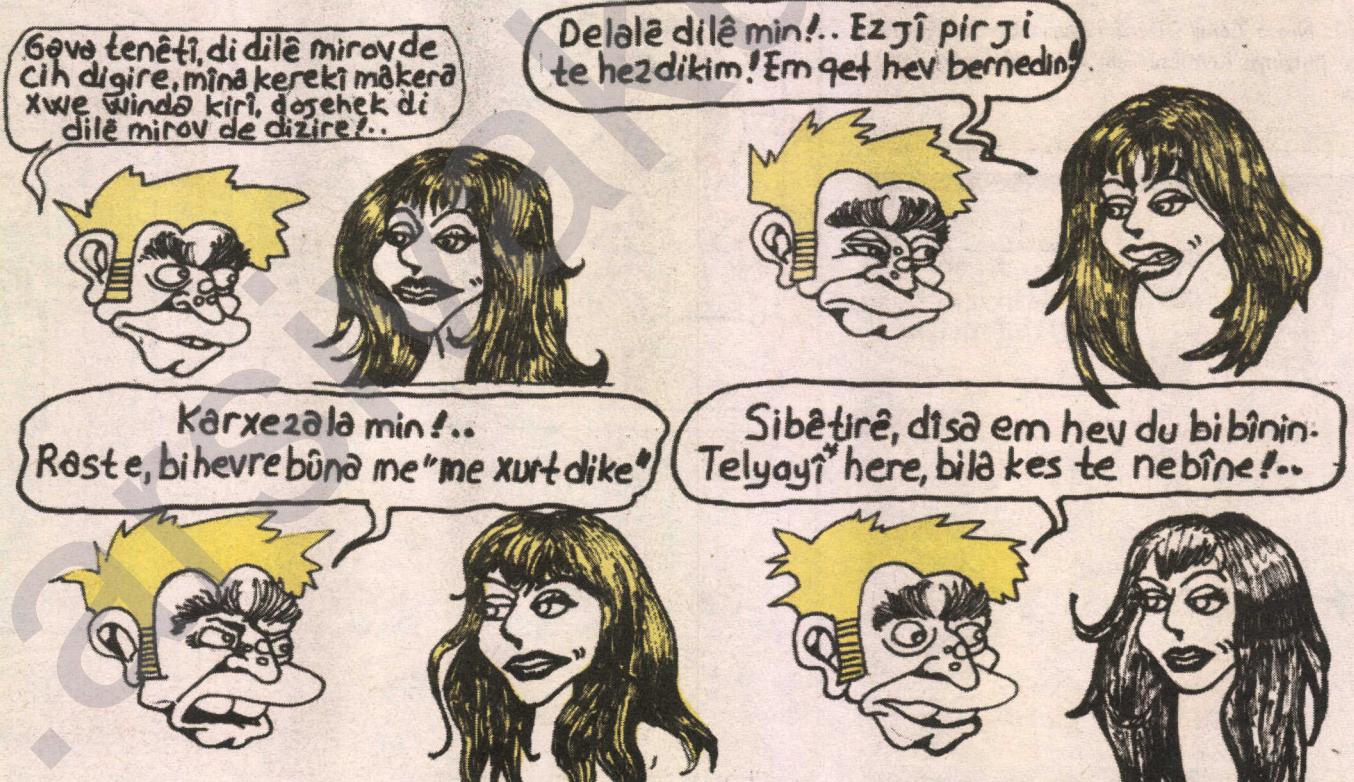
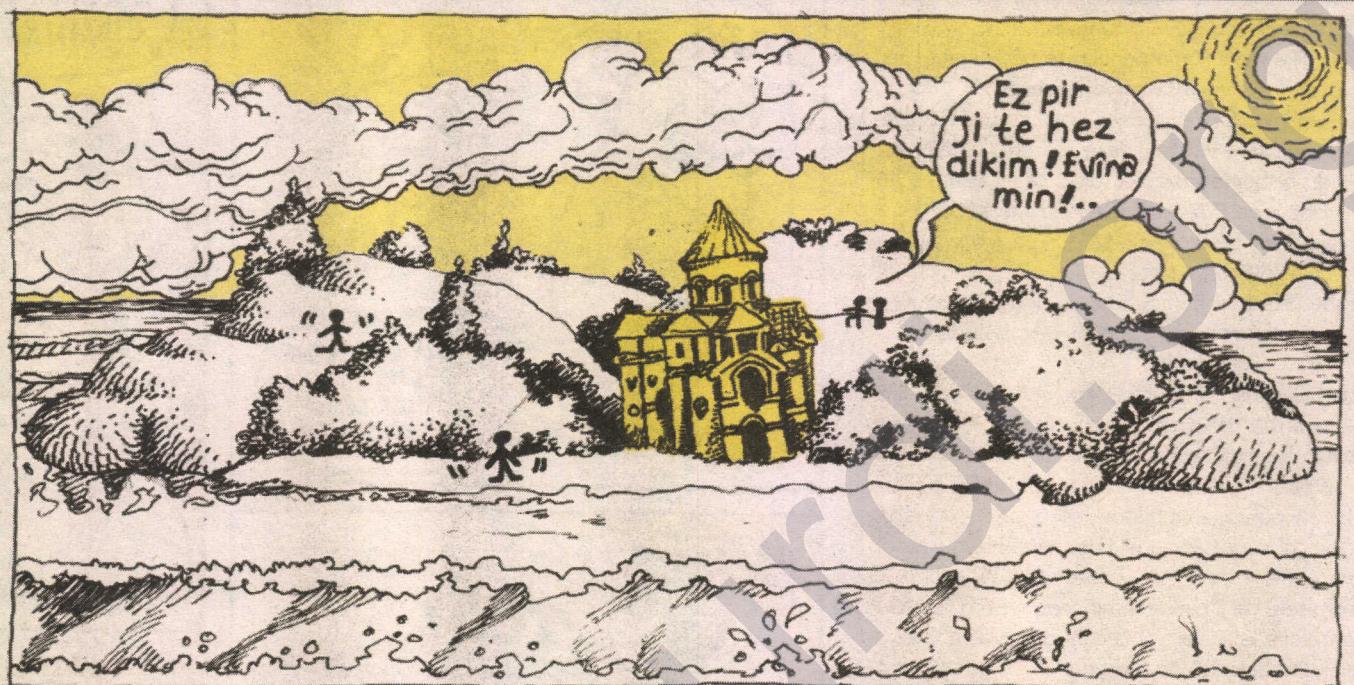
Di nav genênu kurdan de **gena birakujiyê** gena herî xurt e û gena demokrasiyê ji gena herî qels e. Di nav genênu kurdan de ji sedî nod û heft eşîrtî heye.

Di nav genênu kurdan de ji Pîne û zanyariyê re cih nemaye. Her wiha gena xwendin û nivîsandinê jî wînda bûye.

(Li gorî vê taybetiyê, bi iştimateke mezin **Medenî Ferho** û **Mahmût Baksî** ne kurd in.)

Ka gelo em dê çawa ji van genênu xwe yên nebaş xelas bibin. Wellehî heta em fêri "gengesiya" nebin, em dê wisa bi "genreşiyê" bijîn.

Jêrenot: Ji bo ku ez li ser genênu **Cahît Merwan** û **Medenî Ferho** bi awayekî zanistî û kûr û dûr rawestim, ji bo çend hefteyan ez dê herime **Ewropayê**. Însallah ji bo gelê kurd em dê bi nûçeyen xêrê vegerin.

Osman
ÖZÇELİK

EW CI YE?

Serê biharê ye. Dinya germ e. Mêrikê ciwan, cotê gayê wî di ber de, zeviyê xwe yê biçük cot dike. Bêhna biharê ketiye erdê. Her ku erd diqelişe, bêhna axê tev li bêhna kuîlîkên biharê dibe.

Mêrik di nava xeyalên pêşerojê de cotê xwe kûr diajo. Wê rojê kurikê xwe yî 3-4 salî jî, bi xwe re anîye nav zeviyê û kurik li binê darekê daye rûniştanidin. Kurik jî ji xwe re bi kevirên di dawa kirasê xwe de dilîze.

Li wî seriyê zeviyê, leglekek çîp dirêj li ser dara tûya reşik, ji xwe re hêlinê çekiriye. Leqleya Leglegê ye. Yek caran bi nikulê xwe yê dirêj, binê baskên xwe dixurîne. Çavê kurik bi reşahiya li ser darê dikeve, ji bavê xwe dipirse:

- Bavo ew ci ye?
- Kurê min ew legleg e.

Mêrik diçe seriyê din ê xetê û vedigere. Kurik dîsa dipirse:

- Bavo ew ci ye?
- Legleg e kurê min.
- Mêrik dîsa diçe û tê.
- Bavo Legleg ci ye?
- Leglekek, teyreke çîp dirêj e, nikul sor e, kurê min.

Mêrik cotê xwe digerîne. Ji wî serê xetê vedigere.

- Bavo ew ci ye?

Mêrik cotê xwe betal dike. Lîwik hembêz dike û wî dibe binê dara tûya reşik û ji nêz ve leglelek nîşanî wî dide.

- Kurê min, legleg teyrekî çîp dirêj î nikul sor e. Her ku bihar tê û dinya germ dibe, legleg jî ji welatê jêr, têne welatê me û hêlinâ xwe li cihêن bilind çêdikin.

Di vê navberê de gelek sal derbas dibin. Mêrik kal dibe, ronya çavên wî kêm, guhêñ wî giran dibin. Kurikê biçük bûye zilamekî xurt. Dîsa bihar e. Kurikê bûye zilam, di nava heman zeviyê de cot dike. Bavê xwe yê kal li binê darê daye rûniştandin. Li wî seriyê zeviyê, li ser dara tûya reşik reşahiye bi ber çavê kalo dikeve. Kalo dipirse:

- Kurê min ew reşahî ci ye?

- Legleg e bavo.

Kalo rind nabihîze, pirse dubare dike.

- Te got ew ci ye kurê min?

Kurik hêrs dibe.

- Ma tu kor î, tu ker î. Legleg e, legleg...

Ji çavên mîrikê kal hêstir dadiwerive xwarê. Bûyera wî û leglegê ya biçükatiya kurik dikeve bîrê. Û ji kurê xwe re behsa bûyerê dike.

Ji me dipirsin, "Kurd ci dixwazin?" Me bi sebra bavê kurik got, nebû. Me bi bênatengiya kurik got, nebû.

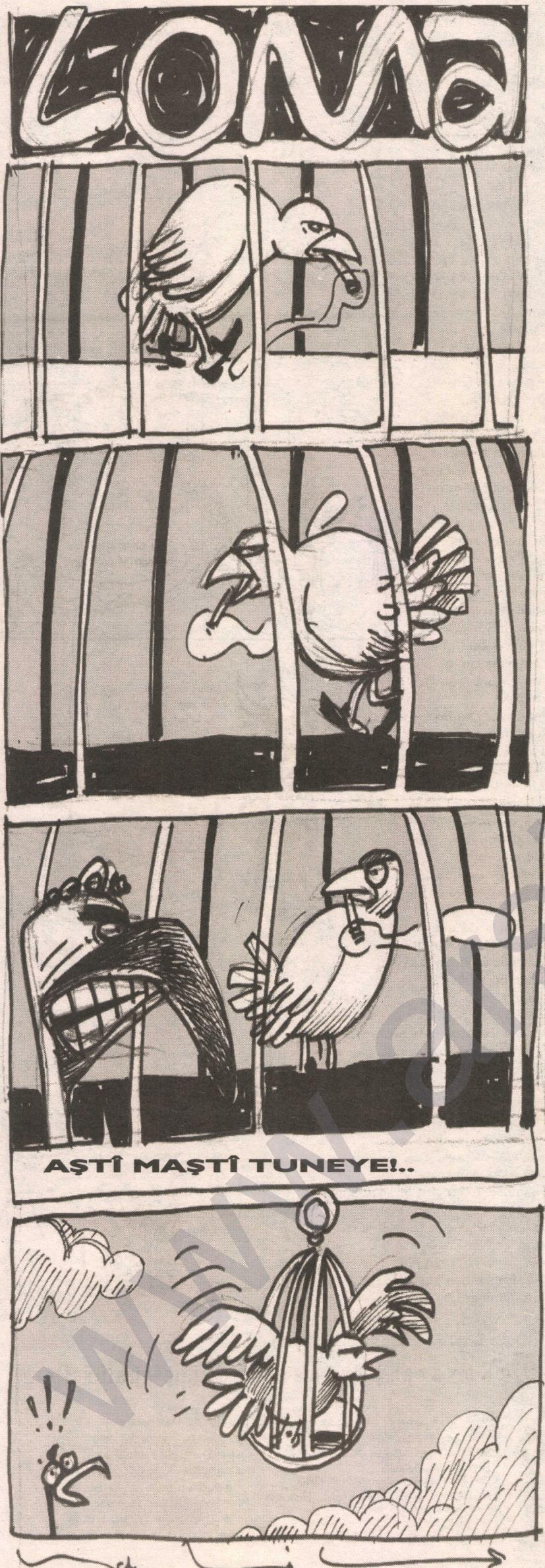
Karê me, ne karê sebrê û bêsebrê ye. Karê baweriye, karê xebatê û karê zanistê ye.

ŞOFÊR

Revhat Arslan

ÇEND TÊBÎNÎYÊN BERAVETÎ!..

Pencereya Peyvê

◆ EHMED HUSEYNÎ

1 Ji bo Mûrad Batgî:

Pêwist e bîna genî ya diranê kurmî yê peyva kurdî bi xeyalê bête derman kirin.

2

Nivîsa ku bi şeweylekî sade û bi wateyeke vekirî, bêyî ku bikaribe bejna efsanewî ya zimên ragihîne xwendevanê xwe, ew nivîs, di serencama dawîn de, xwendevanê xwe beşdarî têramandin û li ser rawestanê nake; hiş û bîra wî, têghiştin û peywendiya wî ya bi dîrokê re iawaztir û sadetir dike.

3

Hêz û şiyana ku di kurmanciyê de veşartîne, hêz û şiyanine mezin û berfireh in. Pêwîst e em wan ji zindanê derînin, rizgar bikin. Pêwîst e em zimanê xwe ji toza dîrokê daweşînin, ji nav pêncên dirindane yên asîmîlasyanê azad bikin. Pêwîst e em tîna dîrokî ya zimanê xwe bi ava afirandinê bişikînin, hewl bidin ku zimanê xwe bi wateyê, bi spehîbûnê, bi xewnê, bi arezû û hestdariyê bixemîlinin.

4

Kurmanciya ku zaravayek ji zaravayên kurdî ye, ji bo kurmancîaxêvan hoker û regezek ji regezen hebûnê ye (ango wekî ku Haydger dibêje "xaniyê bûneweriyê" ye).

Bi alîkariya zimên, hismendiya mirovan dirust dibe û hem jî wijdanê wan, welatê mirov ê herî rasteqîn e ziman e. Mirovê ku zimanekî ji biî zimanê neteweya xwe bi kar bîne, mirovekî mişext û heta hetayê bêgane ye.

5

Dema ku ez dest bi nîvîsandinê dikim, dest bi nimêja xwe ya dawîn dikim, dest bi sersomî û sermestiya di laşê zimanekî sava û birîndar de dikim.

Mebesta min ne ku ez şoreşekê li dar bixim yan jî civatê rakim ser piyan, da ku poşman bibe. Mebesta min ew e ku şûnşopa dagirkeran ji ser hişê xwe rakim, xeyala xwe raperînim, bi dilsojî û bi velerzîneke destanî pêşwaziya Şêxê Senan û Nîşaniyê Botan bikim û li ser keviya mirinê, çîroka seferê bi rondikên êvara xwe nîgar bikim.

6

Hilgirtina pêñûsê berpirsyârî ye, berpirsyariyeke sincî (exlaqî) ye. Berpirsyariya li hemberî zimanê neteweyekê ye. Rast e, iro ro kurmancîaxêven ku hê jî di prosesa asîmîlasyanê de dijîn û perwerde dîbin, dê nikaribin çêjeke rasteqîne ji afirandineke rastîn wergirin, dê li deqêñ(text) hêsan û sade bigerin, da ku birîna xwe û têkçûna kesyetî û hîş û bîra xwe ji bîr bikin. Lê rojekê ji rojan, dema ku kurmancî bê ser hişê xwe û pêrgî laş û giyanê xwe bibe, dê bizanibe ku hemû deqêñ sade yêن ku iro dîmena kurmanciyê dixemîlinin, bi awayekî ji awayan, beşdarî tawanbarî û stemkariya dîrokê dîbin.

Hamedank!

BARANA HELBESTAN!..

Dema mirov dikeve nav wêjeya kurdi, helbest serê xwe bilind dike û dibêje: Ez tenê li meydanê heme.

Her kesê ku hînî du gotinan dibe, ew bê şerm û fedî dibêje; helbestvanim û xwedî dîwan im.

Tu jê dipirsî: Te kengî dest bi nivîsandina helbestan kiriye.

Dibêje: Dema ez di zikê diya xwe de bûm, ez helbestvan bûm û dema ez ji dayîk bûm hema ji gîriyê min helbest ji diwesiyen.

Tu ji yekî din re dibêji: Tu kengî pê hesiyâti ku tu helbestvan ??

Dibêje:Dema destgirtiya min, dev ji min berda, ez tenê mam û tenêtî ji zor e. Hema ji qehra min helbest nivîsandin û ez bûme helbestvan...

Yekî din dibêje: Min çewale pîvaz dizî, polisan ez birim girtîgehê. Îcar min ji xwe re got mirov dikeve girtîgehê dike helbestvan, min pir caran bîhistîye! Ma ew ji min çêtir in? Ci mirov helbestan li ser siyasetê binivîse ci li ser pîvazan be, herdû ji tiştên girîng in.

Tu dipirsî te Melê Cizîr xwendiyi? Dibêje na. Te Ehmedê Xanî xwendiyi? Na. Melê Batî, Cigerxwîn, Şîrko Bêkes, Evdila Peşêw, Jan Dost na, ... Ez ne hewcedarê wan tiştan im, ez di beroşa dilê xwe de gotinan dikelînim û li ser sînîkan (rûpelan) dirijînim, lê car caran gotin dişewitin, wisa xweşîr dibe! Helbestên şewîti ji yên nîv kefî xweşîr in; bi vî rengî sifreya wêjeya kurdi rengîntir dibe.

Tu dîwana kîjanî ji van vedikî, gotinê tîş, tahl, bêtahm, eloberwatî tê de hene. Yek ji wan di helbesteke(?) xwe de dibêje:

Ji pozêñ pêlava qedera res
Ya bi firçeya împeratörê
Boyaxçyan
Hatiye bîriqandin
Te diafirînim
Şev bi bêxewiya min re
Zewicî
Ez ji bi te re
Nezewicîml..

Hejmarêñ dîwanê helbestan ji hejmarêñ malbatêñ kurd bêtir bûne. Dîwanêñ helbestan pir dibin, lê helbestvan hin bi hin kêm dibin. Emê rojekê li wan bigerin ji û em wan peyda nakin.

Kurdistanâ ku bi bilindiya çiyayêñ xwe navdar e, wê di demeke nêzik de bi bilindiya komên dîwanan bi nav û deng bibe.

Lê tirs ne ji vê ye, tirs ew e ku wekî kafiran û teyrîn Ebabîl li me were!.. Tê gotin di Quranê de ku di sala fil de kevir bi ser kafiran de bariyane...

Em ji ditîrsin rojekê, ew dîwanêñ helbestan bi ser me de bibarin, ji ber vê yekê ji em ji hemû (helbestvanan) dixwazin, heta ji wan we re rûpelêñ pirtûkêñ xwe tenik bikin, da ku Xwedê serê me ji vê barana ecêb bisitîrîne.

JANA SEYDA

JI KUNDIRÊ RE NAMEYEK SERLÊDANE

Ez Eliyê Kundir, bêkar mame li hundir. Bêkarî karekî zor e gelî heval! Ma wisa nebûya, we li piş qedexekirina Pîneyê, Zir Pîne û nizamî ci Pîne derdixist!.. Hün karê xwe bi xwe diafirînin. Lê ezê serkundir, tu kar ji min re nabe afir. Min seri li gelek keviran xist, ceriband ew û ev, wir û vir. Li gorî xwe min karek peyda nekir, lê xireta min qet venamire.

Serpêhatiya min ev e: Ez di gulana bîhara heftê û nehan de nêzîki Çiyayê Reş (Qerejdax) xwedê dam. Hê nû ji dayîk bûbûm ku kundir û pîvaz di nav hev de bîraşti, bi min dane xwarin, navê min danîn Elî, Eliyê Kundir. Xwedêyo te digot qey, min ji bo roja iroyin amade dikin; pir miqayet dibûn!.. Iro ez dikarim kundirê xav ji bixwim (Ev niqata ji divê "artî puanek" be, ne wisa?). Min dibistana seratayî li Xanê kuta kir (Xan gundekî cîranê gundekî bi navê Kundirê ye. Ev rast e; gundekî bî vî navî heye û bi ser Erxenê ve ye). Dibistana navîn, min li Navçeyê qedand û ya amadehiyê û zanîngeh ji li Stenbolê borand.

Min destûra ragihandin û televîzyonê ji zanîngeheke navdar wergirt û di heman salê de di Shov TV'ye dest bi nûcegîhaniya bernameyên Teloweloyê kir. Pir neçû min dît kû ev kar ne li gorî madê min e. Ez di kovara Takîb-ul Alemîn'de wekî wênkîþ, ê Feqîr-ul Bêcîla xebitîm. Dûre van bêcîlan ji devqa min birin, min got xatîre þima, ji we re kolaylik estâ!.. Belê tu kar ne bi kêri min nedihat birêz Hertiþ tê rojnamê, muxtarê Kundirê, kundir mundur pir bûn, lê kufikî bûn tevda. Cihek nema ku min lê kar kir, lê min li Kundirê bîryar kir!..

Rehme li dê û bavê guhdaran, welhesil, min di karê xwe de teþe girt, hew mabû zeng bigirta ku min hûn dîtin. Bi kurtî ez dixwazim di rojnameya we de wekî nîvîskarê quncik, hema quncikekî piçûk, kar bikim. Lê armancâ min serîvîskarî ye û ez xwe li gorî vî karê dijwar amade dikim. Ez dikarim wekî nûnerê Enquerê ji bixebeitim (parantez içinde). Bawer bikin birêz û xêz Kundirbaþî Feysel, wê rojnameya me baþtir û serþetir derkeve.

Ger serlêdana min hate pejirandin, ji kerine xwe re bersiveke vekirî, bi dora xwe zîvkirî, wekî nanê qulqulî di kovarê de biweþînin. Bo mîqdarê mîzûrî, neyê bîhna kîzûrî, em dikarin hevdû bîbînin, li qesra Wali, belê sahîb-ul kundir Feyselê Çiyalî?

MEMO CAN

SILAV MAMOSTEYÊ MIN Û CIWAN!..

Navê min Hêja ye. Ez xwendevanê we yê li benda hînbûna zimanê kurdi me. Bi rîberiya we ber bi hînbûnê ve dicim.

Ez di şes saliya xwe de hînî zimanê tirkî bûm. Diya min bi tirkî nîzanîbû, lewma ez xwe zaf bisiûd dibînîm. Pişti min dest bi dibistanê kir, zimanê min zêde xera bû. Min bi kurmançî delal xeber nedida. Lê ne ez ne ji yêni ji min mezintir ne di ferqiyeta vê paşketinê bûn.

Iro hişê me hatiye serê me û em li zimanê dayika xwe xwedî derdikevin. Em nahêlin zimanê kurdi yê paqîj û fireh, teng û bêmane bikin!..

Bi rastî ez zahfî caran li zimanê me şas dibim. Pişti ewqas zehmetiyan, çawa gîhiştiye vê rojê. Eger ne ji zimên bûya gelê kurd tune bûbû. Ji ber ku hebûna gelan, bi hebûna zimanê wan ve girêdayiye.

Em dizanîn ku iro listikeke mezin li ser gelê kurd heye. Em ji naxwazin zimanê me yê delal, tune bibe û em zaftir lê xwedî derdikevin.

Ez ji xwendîna Pîneyê zaf hez dikim. Ji ber ku zimanê min pêş dixe. Gava min pirtûkeke bi kurdi dixwend, min zaf jê fem nedikir. Pişti Pîneyê rehetir dikarim bixwînim û fêm bikim. Ez hînî xwendînê bûbûm, lê min nikarîbû fikirê xwe binivîsnim. Ev nameya min a ewil e ku bi kurmançî dinivîsinim. Min ev ji cesaret di hejmara Pîneyê ya 15'ye stand. Di nava remildankê de (nudhuduk) digot "Hevala hêja li gorî rapora sixura me, me bîhist ku we dest bi hînbûna zimanê kurdi kiriye" bela ku navê min Hêja ye û ev demeke dirêj e, ez li ser zimanê kurdi disekînim min, ev hitabê hilda serê xwe. Pêşî têr keniyam û ji kêfa hînbûna zimanê kurdi, min rahişt pênuşê û min dest bi nivîsandinê kir.

Ez ji mamoste xwe yê ewil dayika xwe û pişte televîzyona me û ji mamoste xwe yê ciwan Pîneyê re spas dikim û dibêjim berî her tişti kurd im ezê kurd bîmînim!..

BATMANI

Xortim Silo dane karê pasîf

ZAROKÊN ŞÜM Û NETEBAT!

Mîrze Mihemed derket!
Dixwaze bi we re bîlîze.

Mîrze Mihemed zora
POKEMONAN ji zora HÎMEN ji
dibe.

Ji Weşanêñ Welat bixwazin
Tel: (0-212) 251 90 13-
251 79 37

Kovara panzderojî (Onbeşgündük Dergi)

- Xwedî (İmtiyaz Sahibi) M. Nuri Karakoyun
- Lijneya Weşanê (Yayın Kurulu):
- Mazlûm Doğan, Doğan Güzel, İmam Cici
- Berpirsiyare Karê Nîşîşan (Yazi İşlenim Müdürü) Abdurrahmn Pekedîs
- Navîşan (Yonetim Yeri) İstiklal Cad. Ayhan İşik sokak.19/1 Beyoğlu/İstanbul
- Tel: (212) 292 72 70
- Fax: (212) 251 95 85

- E-Mail: pinedank@hotmail.com
- Kargerî (Idare) (212) 251 79 37
- Çapxane: Aspaş Matbaacılık.
- Yayın Koordinasyon
- Ada Basın ve Yayıncılık San. Tic. Ltd.Şti.
- Belavkirin BİRYAY Dağıtım
- Nünerge: Edene: (322) 351 42 78
- İzmir: (232) 446 19 50 Mersin: (324) 237 66 49

%100
KURDİ

LI AMEDÊ BI NAVÊ ROJ RÛNÊ GULBEROJKÊ DERKETİYE!

pîne

ECÊB E !

PIŞTÎ KU EV ROJ
DERKET XELKÊ AMEDÊ
DERPÊ JI QUNA XWE
DERXIST...

GULASÊN BI RÛN
ÊN DIYARBEKIRÊ

